

A daļa - Informācija par sugu

Informācija par sugu	Atbilde - atsaucoties uz literatūru norāda svarīgāko informāciju
1. Sugas nosaukums	Sugas latīniskais nosaukums ar autoru: Sugas latviskais nosaukums:
2. Līdzīgas sugas, kas var tikt konstatētas valsts teritorijā	Citas invazīvās sugas ar līdzīgām morfoloģiskām un ekoloģiskajām īpašībām: Citas morfoloģiski līdzīgas svešzemju sugas, kurām nav invazīvu sugu pazīmes un kuras var tikt konstatētas valsts teritorijā: Morfoloģiski līdzīgas vietējās sugas, kuras var tikt sajauktas ar invazīvo sugu:
3. Vai invazīvā suga ir sastopama valsts teritorijā savvaļā? Laiks, kad invazīvā suga pirmo reizi konstatēta valstī, vai tā ir iedzīvojusies un cik bieži sastopama valsts teritorijā (minot reģionālas izplatības īpatnības, ja tādas ir):	Jā/nē
4. Vai eksistē iepriekš veikta riska analīze konkrētajai sugai Latvijā?	Iepriekšējās riska analīzes veikšanas laiks un rezultāts.
Riska analīzes eksperts un organizācija	Vārds Uzvārds, organizācija, datums:
Riska analīzes vērtētājs un organizācija	Vārds Uzvārds, organizācija, datums:

B.1 daļa - Introdukcija, ienākšanas ceļi un izplatīšanās

Instrukcija:

Piezīmēs apraksta kritērijā svarīgākos aspektus atsaucoties uz izmantoto literatūru, skatīt vadlīnijas.

Pārlicības līmeni novērtē pēc 1. tabulas vadlīnijas.

Introdukcijas, ienākšanas ceļi un izplatīšanās kritēriju sadaļā 1.1.-1.3. kritēriji atbilst gan augiem, gan dzīvniekiem. 1.4.-1.8. aizpilda par augiem, 1.9.-1.13. aizpilda par dzīvniekiem.

Kritērijs	Jautājums	Atbilde	Atzīmē pareizo atbildi ar 1	Iegūtie punkti	Pārlicības līmenis	Piezīmes
1.1. Ienākšanas ceļi	Kādi ir galvenie ienākšanas ceļi?	Suga ienāk netieši ar cilvēku palīdzību (kravas pārvadājumi, balasta ūdeņi, transports)		FALSE		
		Suga ienāk ar tiešu cilvēku palīdzību kā krāšņumaugs, mājdzīvnieku suga, akvāriju suga, zoodārzu suga u.tml.				
		Suga ļoti reti ienāk ar tiešu vai netiešu cilvēka starpniecību, bet tā ienāk ar dabiski labām izplatīšanās spējām				
		Suga ļoti reti ienāk ar tiešu vai netiešu cilvēka starpniecību, galvenokārt, ar dabiskajām izplatīšanās spējām, kuras ir vidēji labas				
1.2. Izplatīšanās ceļi	Kādi ir sugas galvenie izplatīšanās ceļi?	Suga izplatās netieši ar cilvēku starpniecību		FALSE		
		Suga izplatās dabiski ar labām izplatīšanās spējām				
		Suga izplatās tieši ar cilvēku starpniecību				
		Suga izplatās dabiski ar vidēji labām izplatīšanās spējām				
1.3. Populācijas blīvums	Kāds ir sugas blīvums konkrētā populācijā? Ja suga ir sastopama valsts teritorijā, to vērtē indivīdiem, kas sastopami tajā. Ja suga sastopama citviet Eiropā, to vērtē pēc tur zināmajiem datiem. Ja suga nav sastopama Eiropā, jautājums ir attiecināms uz tās savvaļas vai introducēto areālu citviet pasaulē.	Suga veido lielas un blīvas populācijas (monokultūras, barus utt.)		FALSE		
		Suga dažkārt veido blīvas populācijas				
		Suga sastopama kā plaši izkaisīti indivīdi				
1.4. Dabiskais izplatīšanās veids augiem	Izvērtēt sugu pēc sniegtajiem kritērijiem. Augiem izplatīšanās ātrums ir atkarīgs no izplatīšanās veidiem.	Augļi ir sausi un sēklas ir pielāgotas plašai izplatībai ar vēja palīdzību (lidpūkas, matiņi, spārni) vai ar dzīvnieku palīdzību (āķi, ērkšķi u.c.)		FALSE		
		Sugām ir pašizsējas mehānismi				
		Augļi ir galīgi, un to diametrs ir mazāks par 5 cm				
		Cits vai nav zināms				
1.5. Vairošanās stratēģijas augiem	Kāda ir vairošanās stratēģija sugai?	Suga vairojas veģetatīvi un ģeneratīvi		FALSE		
		Suga vairojas ģeneratīvi				
		Suga vairojas veģetatīvi				

1.6. Vairošanās spējas augiem	Izvērtējiet sugu pēc dotajiem kritērijiem	Suga bagātīgi ražo dīgstspējīgas sēklas (vienam augam ir vairāk nekā 100 sēklas)				
		Sugai sēklas nogatavojas tikai labvēlīgos gados un/vai to skaits nav liels				
		Suga nevairojas ar sēklām		FALSE		
1.7. Populācijas reprodukcijas spējas augiem	Izvērtējiet sugu pēc dotajiem kritērijiem	Suga (zari, sakneņi, gumi u.c.) viegli fragmentējas, fragmenti var izplatīties un veidot jaunus augus				
		Sugai ir labi attīstīti stoloni un/vai sakneņi aktīvai sānu augšanai				
		Ja vērtējamā suga ir kokaugs, tai ir spēja no celma veidot sakņu kakla atvases vai arī stubrs un zari apsakņojas, saskaroties ar augsni				
		Sugai ir sīpoli vai sakneņi				
		Sugai nav zināma veģetatīvā vairošanās		FALSE		
1.8. Dzīvības forma augiem	Kāda ir dzīvības forma invazīvajai sugai?	Kokaugs				
		Daudzgadīgs				
		Viengadīgs		FALSE		
1.9. Dabiskās izplatīšanās spējas dzīvniekiem	Izvērtējiet sugu pēc dotajiem kritērijiem	Sugai ir labas dabiskās izplatīšanās spējas, un gada laikā tā bez cilvēka tiešas līdzdalības var izplatīties virs 10 km lielos attālumos				
		Sugai ir vidēji labas dabiskās izplatīšanās spējas, gada laikā tā bez cilvēka tiešas līdzdalības var izplatīties no 1 km līdz 10 km lielos attālumos				
		Sugai ir sliktas dabiskās izplatīšanās spējas, gada laikā tā bez cilvēka tiešas līdzdalības neizplatās tālāk kā par 1 km		FALSE		
1.10. Vairošanās stratēģijas dzīvniekiem	Kāda ir vairošanās stratēģija sugai?	Sugai ir bezdzimumvairošanās (partenoģenēze, dalīšanās, pumpurošanās)				
		Sugai ir hermafrodītisms				
		Sugai ir šķirtdzimumvairošanās		FALSE		
1.11. Vairošanās spējas dzīvniekiem	Cik daudz pēcnācēju ir vienam īpatnim gada laikā	>100				
		11-100				
		1-10		FALSE		
1.12. Starta populācijas lielums dzīvniekiem	Cik lielam ir jābūt indivīdu skaitam starta populācijā, lai populācija spētu izveidoties stabila?	Suga ir spējīga izveidot stabilu populāciju no pāris indivīdiem starta populācijā				
		Lai izveidotos stabila populācija, ir nepieciešami vairāki desmiti sugas indivīdi starta populācijā				
		Lai izveidotos stabila populācija, ir nepieciešami vairāki simti sugas indivīdi starta populācijā		FALSE		
1.13. Dzīves ilgums dzīvniekiem	Cik ilgi invazīvās sugas īpatnis vidēji nodzīvo savvaļā?	Ilgāk par desmit gadiem				
		Līdz desmit gadiem				
		Līdz vienam gadam		FALSE		

B.2 daļa - Iedzīvošanās varbūtība

Kritērijs	Jautājums	Atbilde	Atzīmē pareizo atbildi ar 1	Iegūtie punkti	Pārlicības līmenis	Piezīmes
2.1. Klimatiskā atbilstība dabiskajam areālam	Vai vērtējamās sugas izplatības areāls ietver līdzīgas klimatiskās joslas kā valsts teritorijā?	Jā		FALSE		
		Nē				
2.2. Sugas dabiskais izplatības areāls	Vai Eiropas mērenā klimata joslas hemiboreālo mežu reģions ir sugas dabiskais izplatības areāls?	Jā		FALSE		
		Nē				
2.3. Spēja apdzīvot valsts teritoriju	Vai suga pie pašreizējiem klimatiskajiem un paredzamajiem nākotnes klimatiskajiem apstākļiem spēs apdzīvot valsts teritoriju?	Suga ir spējīga vai apdzīvo valsts teritoriju		FALSE		
		Suga spēs paredzamā nākotnē (50-100 gadi), šobrīd nespēj apdzīvot				
		Suga nespēj un nespēs apdzīvot valsts teritoriju paredzamā nākotnē				
2.4. Spēja vairoties valsts teritorijā	Vai suga pie pašreizējiem klimatiskajiem vai pie paredzamajiem nākotnes klimatiskajiem apstākļiem spēs vairoties valsts teritorijā?	Suga ir spējīga vairoties valsts teritorijā		FALSE		
		Suga pie paredzamajiem nākotnes klimatiskajiem apstākļiem spēs vairoties valsts teritorijā				
		Suga nespēs vairoties valsts teritorijā paredzamā nākotnē				
2.5. Sastopamība Eiropā	Vai sugas invāzija tiek konstatēta Eiropā?	Konstatētas dzīvotspējīgas populācijas ar izplatīšanās tendencēm		FALSE		
		Konstatētas nelielas lokālas populācijas				
		Tiek konstatēti atsevišķi indivīdi				
		Nē				
2.6. Izplatība pasaulē	Kāda ir izplatība pasaulē (savvaļā un introducēta)?	Izplatības areāls plašs, vienā kontinentā pārsniedz 15° platuma vai garuma vai ir sastopama vairākos kontinentos un/vai pasaules daļās		FALSE		
		Izplatības areāls neliels, suga sastopama nelielā platībā vienā kontinentā un/vai pasaules daļā				
2.7. Invazīva suga	Vai suga ir norādīta kā invazīva ārpus Eiropas?	Jā		FALSE		
		Nē				
2.8. Taksonomija	Vai ģintī ir citas invazīvas sugas?	Jā		FALSE		
		Nē				
2.9. Apdzīvošanas spējas	Kādas dzīvotnes/biotopus suga ir spējīga apdzīvot pie pašreizējiem klimatiskajiem apstākļiem?	Suga spēj apdzīvot dabiskos biotopus		FALSE		
		Suga spēj apdzīvot traucētos biotopus				
		Suga dzīvo tikai cilvēka mākslīgi radītos apstākļos				

B.3 daļa - Ietekmes

Kritērijs	Jautājums	Atbilde	Atzīmē pareizo atbildi ar 1	Iegūtie punkti	Pārlicības līmenis	Piezīmes
3.1. Ietekme uz vietējām sugām	Kāda ir ietekme uz vietējām sugām?	Ģenētiskā erozija, hibrīdu veidošanās		FALSE		
		Konkurence, plēsonība				
		Nav ietekmes				
3.2. Slimības pārmešana uz vietējām sugām	Vai organisms pārnēs bīstamas slimības, patogēnus?	Jā		FALSE		
		Nē				
3.3. Ietekme uz ekosistēmām	Vai organisms spēj pārveidot dabiskās ekosistēmas?	Jā		FALSE		
		Nē				
3.4. Ekosistēmu pakalpojumi	Cik liela ir sugas negatīvā ietekme uz ekosistēmu pakalpojumiem?	Liela – ietekme ir plaša un daļa ekosistēmu pakalpojumi nav atjaunojami		FALSE		
		Vidēja – ietekme ir lokāla un neatgriezeniska, vai plaša, bet pakalpojumi ir atjaunojami				
		Maza – ietekme ir, bet tā ir lokāla un ekosistēmu pakalpojumi ir atjaunojami				
		Nav				
3.5. Ekonomiskie zaudējumi sugas esošās vai potenciālās ietekmes dēļ	Zaudējumi ekonomikai, kuri rodas sugas ietekmes dēļ (gada laikā), ietekmes būtiskums	Lieli (piemēram, > 1 000 000 eiro)		FALSE		
		Vidēji (piemēram, 100 000 - 1 000 000 eiro)				
		Mazi (piemēram, 10 - 100 000 eiro)				
		Nav				
3.6. Ekonomiskie zaudējumi sugas esošās vai potenciālās pārvaldības pasākumu dēļ	Zaudējumi ekonomikai, kuri radīsies sugas pārvaldības pasākumu dēļ (gada laikā), ietekmes būtiskums	Lieli (piemēram, > 1 000 000 eiro)		FALSE		
		Vidēji (piemēram, 100 000 - 1 000 000 eiro)				
		Mazi (piemēram, 10 - 100 000 eiro)				
		Nav				
3.7. Cilvēku veselība	Sugas negatīva ietekme uz cilvēku veselību	Liela – bīstama plaša ietekme, kas nodara nopietnus un iespējams neatjaunojamus veselības bojājumus, var būt letāls iznākums		FALSE		
		Vidēja – lokāla un nodara nopietnus, bet atjaunojamus veselības bojājumus, vai plaša, bet nodara nelielus un atjaunojamus veselības bojājumus				
		Maza – lokāla un veselībai nodara nelielus, atjaunojamu bojājumus				
		Nav				

C daļa - Pārvaldības pasākumi

Kritērijs	Kritērija jautājums	Atbilde (atbilstošo variantu pasvītro)	Ieteikumi	Izmaksas	Efektivitāte	Pārliecības līmenis	Piezīmes
4.1. Pārvaldības pasākumi	Zinātniskajā literatūrā vai cita veida pētījumos ir zināmi efektīvi pārvaldības pasākumi	Ar zināmajiem pārvaldības pasākumiem sugu ir iespējams izskaust					
		Ar zināmajiem pārvaldības pasākumiem sugu ir iespējams ierobežot					
		Nav zināmi pārvaldības pasākumi, bet iespējams pielietot citām ekoloģiski līdzīgām sugām izmantotos pārvaldības pasākumus					
4.2. Pašreizējo pārvaldības pasākumu efektivitāte Latvijā	Vai pašreizējie pārvaldības pasākumi ir spējīgi sugu izskaust vai nepieļaut atkārtotu invāziju?	Jā, tie var pilnīgi izskaust invāziju, nepieļaujot atkārtotu invāziju					
		Tie var pilnīgi izskaust invāziju, bet iespējama atkārtota invāzija					
		Invāzijas izskaušana ar pašreizējiem pasākumiem ir apgrūtināta					
		Invāzijas izskaušana ar pašreizējiem pasākumiem ir neiespējama Pašreizējo pārvaldības pasākumu Latvijā nav					
4.3. Ietekme uz vidi	Vai pārvaldības pasākumiem ir negatīva ietekme uz vietējām sugām vai ekosistēmām	Jā un ietekme ir būtiska					
		Jā, bet ietekme ir neliela					
		Nē					
4.4. Introdukcijas un izplatīšanās ceļi	Vai introdukcijas un izplatīšanās ceļus ir iespējams ierobežot	Jā					
		Jā, bet tas ir sarežģīti					
		Nē					
4.5. Atļauju izsniegšana	Vai invazīvajai sugai ir pieļaujama atļauju izsniegšana, lai to turētu ierobežotos apstākļos	Jā					
		Nē, jo sugai ir ļoti labi izplatīšanās ceļi un nav iespējams nodrošināt tās tālāku neizplatīšanos					
4.6. Izskaušanas izmaksas	Vai sugas izskaušanas izmaksas pārsniedz ieguvumus	Jā, būtiski neproporcionāli pārsniedz ieguvumus (piemēram, par vairākiem simtiem tūkstošu - šo būtiskumu vērtē, ņemot vērā attiecīgā brīža ekonomisko situāciju un iespējas)					
		Jā, bet nebūtiski pārsniedz izmaksas (piemēram, līdz 100000)					
		Nē					

Analīzes daļa	Rezultāts augiem	Rezultāts dzīvniekiem	Pārliecības līmenis	Svarīgākā informācija	Ieteiktās darbības	Secinājumi
B.1 daļa - Introdūkcija, ienākšanas ceļi un izplatīšanās	0	0				
B.2 daļa - Iedzīvošanās varbūtība	0	0				
B.3 daļa - Ietekmes	0	0				
C daļa - Pārvaldības pasākumi	(ieraksta stratēģiju)					
Analīzes gala rezultāts:	neiekļaut	neiekļaut		Secinājumi:		